

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

e-ISSN: 2618-5725

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

2017 yılında yayın hayatına başlayan, hakemli (Çift Kör Hakemlik/ Double Blind Review) ve uluslararası bir dergidir. Yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. Dergiye kabul edilen çalışmalar online olarak yayınlanmaktadır. Sosyal Bilgiler çalışma alanında (Sosyal Bilgiler Alanı ile ilişkili yayınlar) ve editör kurulunun uygun gördüğü eğitim bilimleri ile sosyal bilimler alanında yapılan özgün nitelikteki çalışmaları yayınlamak eğitim-öğretim süreçlerinde, öğretmen yetiştirme alanında mevcut durumları ortaya koyma, sorunlara dikkat çekme ve çözüm önerileri getirme vb. katkılar sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma ve derleme makaleler yanında, ders etkinlikleri, kitap inceleme ve biyografi çalışmaları da yayınlanmaktadır.

DERGİNİN TARANDIĞI İNDEKSLER /ABSTRACTING AND INDEXING

AcademicKEYS

Academic Index

Academic Resource Index

ASOS index

BASE

CiteFactor

Clausthal University of Technology Library

Cosmos Impact Factor

Dergipark

DIIF

Directory of Research Journals Indexing

Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)

EZB Elektronische Zeitschriftenbibliothek

Frankfurt University of Applied Sciences

Frei Universität Berlin Bibliothek

General Impact Factor

Google SCHOLAR

German National Serials Database (ZDB)

HLB Fulda University

Indexa

INDEX COPERNICUS

Infobaseindex

International Institute Of Organized Research (I2OR)

International Society for Research Activity (ISRAJIF)

International Citation Index
ISEEK
JatsTech
Journalfactor
Katholische Universitat
Open AIRE
Philipes Universitat Marburg
Road
Root INDEXING
Scientific Indexing Service (SIS)
Scholarimpact
Sindex SIS
Southwest-German Union Catalogue (SWB)
The Big Search Engine Index
Türk Eğitim İndeksi
UH Universitat Hamburg
Universiteits Bibliotheek Gent
Universitats Bibliothek Leipzig
UniKASSEL VERSITAT
WorldCAT

OKUYUCU MEKTUPLARI / LETTERS

Lütfen yayımlanan yazılar hakkındaki görüşlerinizi, yorumlarınızı ve önerilerinizi editöre gönderiniz.

Readers are highly encouraged to Express their views, comments or suggestions on published articles, to the editor.

Prof. Dr. Hakan AKDAĞ

ijonasstr@gmail.com

IJONASS

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 5, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2021

VOLUME:5, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2021

SAHİBİ / OWNER

Dr. Hakan AKDAĞ

EDİTÖR / EDITOR

Dr. Hakan AKDAĞ

SAYI EDİTÖRÜ/ ISSUE EDITOR

Dr. Süleyman İNAN

EDİTÖR YRD / VICE EDITOR

Dr. Selahattin KAYMAKCI

Dr. F. Serkan SAY

Dr. Muhammet SAYGIN

Dr. Anil KALE

Dr. Gürol YOKUŞ

REDAKSİYON/ REDACTION

Dr. F. Serkan SAY

Dr. Gürol YOKUŞ

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Dr. Selahattin KAYMAKCI

Dr. Halil TOCAN

Dr. Hakan AKDAĞ

Dr. Yasin DOĞAN

Dr. Adnan ALTUN

İLETİŞİM / COMMUNICATION

Dr. Hakan AKDAĞ – Mersin Üniversitesi | Eğitim Fakültesi 33000 MERSİN

Dr. Selahattin Kaymakcı – Kastamonu Üniversitesi | Eğitim Fakültesi 37000 KASTAMONU

Dr. F. Serkan SAY – Mersin Üniversitesi | Eğitim Fakültesi 33000 MERSİN

E-posta/email: ijonasstr@gmail.com

BASIM TARİHİ / PUBLISHED TIME: Aralık – 2021 / December – 2021

e-ISSN:2618-5725

Danışma Kurulu ve Hakemler Advisory Board and Referees

Prof. Dr. Refik TURAN – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ – Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK – Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY – Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU – Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Bahri ATA- Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz DÖNMEZ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan SEVER – Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman İNAN – Denizli Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Marilyn JOHNSTON PARSONS, University of Illinois at Urbana-Champaign College of Education,
Prof. Dr. Necdet HAYTA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mithat AYDIN – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Handan DEVECİ – Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Hilary COOPER – University of Cumbria
Prof. Dr. Kadir ULUSOY – Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ – Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Adem SEZER – Uşak Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK – İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Kubilay YAZICI – Niğde Ömerhalis Demir Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih AYDIN – Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan DİNÇ – Uşak Üniversitesi
Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK – Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir KARATEKİN – Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram TAY – Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Prof. Dr. Ufuk KARAKUŞ – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent AKSOY – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent AKBABA – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN – Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ – Gaziosman Paşa Üniversitesi
Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammed SARI – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Banu ÇULHA ÖZBAŞ – Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAYA – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Zekerya AKKUŞ – Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ – Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. S. Gülin KARABAĞ – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Elif ALADAĞ – Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Osman ÇEPNİ – Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK – Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz ZAYIMOĞLU ÖZTÜRK – Ordu Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU – Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi
Doç. Dr. Bahadır KILCAN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA – Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Harun ER – Bartın Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim SARI – Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Neval AKÇA BERK – Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf İNEL – Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Emine Karasu AVCI – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Melike FAİZ – Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Bayram YILAR – Samsun 19 Mayıs Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Hatice DEMİRKAYA GEDİK – Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi. Serpil DEMİREZEN – Akdeniz Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Gülten YILDIRIM – Denizli Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Fatma TORUN – Adıyaman Üniversitesi
Dr. Kudret AYKIRI – Pamukkale Üniversitesi

IJONASS

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 5, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2021

VOLUME:5, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2021

Bu Sayının Hakemleri

The Referees of This Issue

Prof. Dr. Halil TOKCAN – Miğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI – Kastamonu Üniversitesi

Prof. Dr. Lütfi ÜREDİ – Mersin Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa KARACA – Anadolu Üniversitesi

Doç. Dr. Afşin RAVANOĞLU – Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi

Doç. Dr. Yasin DOĞAN – Pamukkale Üniversitesi

Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM – Aksaray Üniversitesi

Doç. Dr. İlker DERE – Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Süleyman DOĞAN – Yıldız Teknik Üniversitesi

Doç. Dr. Adnan ALTUN – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Efekan KARAGÖL – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Doç. Dr. Yusuf UYAR – Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Muhammet SAYGIN – Mersin Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Alpaslan AY – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Fatma TORUN – Adıyaman Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Alpay AKSİN – Amasya Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Muzaffer ALBAYRAK – Adıyaman Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Lütfü İLGAR – İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Sihmehmet YİĞİT – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Ahmet YIKILMAZ – Iğdır Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Ahmet VURGUN – Marmara Üniversitesi

Dr. Kudret AYKIRI – Pamukkale Üniversitesi

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 5, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2021

VOLUME:5, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2021

Editörden... /Editor's Note

İçindekiler / Contents

EDİTÖRDEN / EDITOR'S NOTE

Oğuz Atay, Tutunamayanlar'da “*Cesareti yalnız kafamızda mı yaşayacağız?*” dedirtir kahramanına. Sosyal Bilgilerle ilgili araştırmalar muhasebesi için bir cesaret gösterelim şimdi. Sizce, kimi çalışmalar (çoğu diyemedim!) bir araştırmamanın asgari şartlarını sağlamakta bile zorlanmıyor mu? Sanırım biz, “Sosyal Bilgiler”in bilinen tanımına takılı kaldık. Neydi o tanım; “*Sosyal Bilgiler, sosyal bilimlerin basitleştirilmiş halidir*”. Buradaki basitleştirmeye mi benimsedik acaba? Yani Sosyal Bilgiler alanındaki akademik çalışmalar da basitleştirilerek mi yürüyor? Cesaret göstererek cevap ararsam, ne yazık ki evet.

Kısa tarihçeye giriş yapalım... Sosyal Bilgiler, Türkiye’de uzunca bir süre yalnızca okulda verilen bir ders (lesson) olarak hatırlanır. Sosyal Bilgiler’in ayrıca bilimleşmesi, yani bu alandaki derinleşmeyi anlatan bir araştırma sürecinin (social studies) adı olması 1998’den sonra Eğitim Fakültelerinin bünyesindeki akademik kadrolarla başlar. Ancak bu kadrolar da, ilk zaman, sosyal branştan (tarih, coğrafya, felsefe vd.) gelen bilim insanları ile doludur. Nihayet, çıkan tezler ve izlenen yöntemler o sosyal alanlara özgü olmak üzere, tez yöneticisi veya araştırma sahibinin bildikleri üzerine gider. Ancak zamanla sosyal bilgilerin kendine özgü formasyonu, bu alanda sosyal bilgilerin eğitimini katan yeni çalışmalara zorlar. Sosyal Bilgilerin bilim olma hali ve bu alandaki akademik formasyonun içeriğinin tartışması bir süre daha devam eder. Denebilir ki bir ara kesit halinin salınımı sürer gider. Bu süreçte Marmara ve Gazi üniversiteleri bu yeni kadroların adeta membaşı olurlar. Daha birkaç yıl önce, çekirdekten gelen bu alanın (yani lisansı Sosyal Bilgiler olanların) profesörlerini görmeye başladığımızı belirtelim.

Hadi diyelim bu tarihçe notu, Sosyal Bilgiler'deki 2000'ler başından kalma emeklemenin getirdiği bir gerekçe olsun. Ya şimdi? Bunca birikime rağmen daha iyisini bekleme isteğimiz olamaz mı? Dikkat ederseniz bu alanda kavram üretemiyoruz. Öncü çalışmalarla andığımız özellikle ABD merkezli kavramları ithal ederek ve yeterince tartışmayarak Sosyal Bilgiler çalışmalarında kullanıyoruz. Kuram, zaten çıkmıyor. Bu konudaki denemeler de “Bizim ülke!” kompleksiyle küçümseniyor. Kanıtlanmış eğitim modülleri ve uygulamalarla daha az karşılaşıyoruz. İlerlemeci bilimsel çalışmalar kadar bu konuda derinleşmenin fikir mesaisine de ihtiyacımız var gibi görünüyor. Sosyal Bilgiler çalışmalarına daha çok sosyal bilimler (social sciences) kattığımızda içeriklenebildiğini belirtmek isterim. Sathilikten kurtulmanın ilk yolu bu. (Yeridir diye belirtmek isterim: Sosyal Bilgiler'den gelenlerin akademik kariyer yolculuğunda kadro bulma, “yer kapma” havasında söylediklerini yararsız bulduğumu söyleyeyim. Zira bu alanı güçlü kılacak bir durum değil. Çünkü nihayetinde daha kapsayıcı olanlara ve kabiliyet gösterenlere kapı aralayacak bir alandan söz ediyoruz.) Bunu söylerken, gözlemlediğim kadarıyla bir çalışmanın girişinde değinmelerle geçiştirilen ve içine tam girilememiş bir sosyal bilim katma söz konusu. Deyim yerindeyse, çalışmalara yalnızca birkaç kürek sosyal bilim atılıyor, o kadar!

Belki söylenecek en genel not şu olabilir: “İyi” bir Sosyal Bilgiler araştırmacısı, kendi alanın temel sorunlarıyla meşgul olmanın yanında zamanın tüm siyasi ve toplumsal meseleleriyle, özellikle kendi ülkesinin eğitimine değen ulusal ve uluslararası genel sorunlarıyla ilgilenmelidir. Adında sosyal geçen bir alanın geniş ilgilerle yoğunlaşmak zorunda olduğu ortada.

Üstelik Sosyal Bilgiler'in eğitimdeki önemi de ağırlığı da artıyor. Bu alanı gerekli kılan bazı toplumsal gerçekler ve bizi bekleyen birkaç minik gelecek öngörüsünü paylaşayım: Ulus devlet, küreselleşme ve bilgi teknolojilerin gelişimi -hele yapay zekanın varacağı yeri düşününce-, insana ve topluma yatırımı öne çıkartıyor ve çıkartacak. Vatandaşlık'ın hukukiliği dışında gönül bağı, güçlü olmaya devam ediyor ve edecek. Karmaşık sorun çözümlerinde birlikte iş yapmak ve girişimcilik önem kazanıyor. İletişim, etkileşim. Eleştirel olmak. İşbirliği yapmak... Bunlar beşerî etkinlikler olarak daha değerli hale gelecek. Değişen bir sürü şeye rağmen, değişmeyen insanın özü olacak. Sanırım, “insan (ve toplum) olarak kalmak” sözü, dediklerimi toparlıyor. Böyle bir gelecekte yapılacak hata, eğitim işlerinde insanın insan olduğunu unutturan bilgiler vermek olacak. İşte bu yüzden sosyal bilgiler, insanın toplumsal varlığının bir hatırlatıcısı ve uyararı olarak önemini artıracak. Hem pedagojik alan olarak hem de bilimsel bir disiplin olarak...

Yazı başından itibaren “Sosyal Bilgiler”i büyük harfle başlatarak andım. Diğer alanlardan ayrı, kendini belli eden, saygın çalışmalar çıktıkça büyük harf vurgusuna gerek kalmayacak. Yeter ki, içerikte “büyük” işler çıksın.

*

Gelelim Şimdi, misafir edit6r olduğum bu sayımıza. Yukarıdaki serzenişli tespitimde, Sosyal Bilgiler alanındaki yeni yaklaşımların 6nemi ortada. Bunların sağlayıcısı olarak bir akademik dergi disiplinini korumaya 7abalayan *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi-IJONASS'ın* bu sayısında 11 araştırma makalesi yer almaktadır. Bunlar arasında birkaç makalenin sosyal bilim 6zerinden sosyal bilgilere bağ kurduğunu belirtelim. DoĐrudan sosyal bilgiler 7alışmaları ise sosyal adalet, değer eğitimi, bir sosyal bilim sorunu olarak tekrarlanabilirlik ve sosyal bilgilerin okul 6ncesine yansımaları 6zerine.

Yazıların, bilime katkı sunması dileğiyle, iyi okumalar dilerim.

Prof. Dr. S6leyman İNAN

Aralık – 2021

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 5, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2021

VOLUME:5, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2021

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

- 1) Mehmet Kadir COŞKUN, Erdal ZENGİN & Adem ARSLAN (s. 354- 365)

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Kaygı ve Tükenmişlik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

An Investigation of Social Studies Teacher Candidates' Public Personnel Selection Exam (KPSS) Anxiety and Burnout Levels in Terms of Various Variables

- 2) Bedriye ULUÇAY & Muhammet SAYGIN (s. 366- 380)

Silifke Organize Sanayi Bölgesi İşletmelerinin Bölgesel ve Sektörel Sorunları Üzerine Bir Araştırma

A Research on Regional and Sectoral Problems of the Businesses in Silifke Organized Industrial Zone

- 3) Taner AKÇACI & Ömer YILMAZ (s. 381 - 399)

G-8 Ülkeleri ve Türkiye’de Dışa Açıklık, Ar-Ge Harcamaları ve Reel Döviz Kuru İlişkisi Üzerine Panel Veri Analizi

Panel Data Analysis On Trade Openness, R&D Expenditures And Real Exchange Rate Relationship In G-8 Countries And Turkey

- 4) Uğur Berk KALELİOĞLU (s. 400 - 425)

Tekrarlanabilirlik: Pozitivist Sosyal Bilimlerin 21'inci Yüzyıl Krizi

Replicability: 21st Century Crisis of The Positivist Social Sciences

- 5) Çiğdem KARAKOÇ & Gönül SAKIZ (s. 426 - 438)

İlkokul Öğrencileri için Eğitimde Sosyal Adalet Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi

Development of Perceived Social Justice in Education Scale for Primary School Students

6) Fikret ALINCAK & Zarife PANCAR (s.439 -453)

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İnternet Kullanım Durumlarının İncelenmesi

Investigation of Internet Use of Physical Education Teachers

7) Turgay ÖNTAŞ, Seda ÇARIKÇI & Kader ARKAN SEZGİN (s.454 -471)

Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersinin Okul Öncesine Yansımaları

Reflections of Life Science And Social Studies Course To Preschool

8) İsmail Yavuz ÖZTÜRK (s.472 -492)

Anlam Bilimi ve Sözcük Öğretimi Açısından “Sıkma” Sözcüğünün Kavram Alanının Belirlenmesi

Determining The Conceptual Field of The Word "Sıkma" In Terms of Semantics And Vocabulary Teaching

9) İrem GÜNAL & Hakan AKDAĞ (s.493 -517)

İlkokul Hayat Bilgisi Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Öğretim Programına Yansımalarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Evaluation of The Reflection of The Primary School Life Science Curriculum In The Social Studies Curriculum According To The Views of The Teacher

10) Yasin DOĞAN & Muhammet Fatih ALKAYIŞ (s.518 -543)

İstiklal Marşı'nın Kabulünün 100. Yılında Türk Milli Marşlarının Dil ve Ortak Değerler Açısından İncelenmesi

An Examination of Turkish National Anches In Terms of Language And Common Values In The 100th Years of The Acceptance of The İstiklal Marşı

11) Muhammed Talha ÖZALP & Mehmet AKPINAR (s.544 -565)

Öğretmenlik Uygulaması Dersi Kapsamında Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Değer Eğitimi Hakkındaki Görüşleri

Opinions of Social Studies Teacher Candidates on Value Education in the Scope of Teaching Practice Course